

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2017, declarat de inculpatul

*Teodor Constantin XXXXXXXX, născut la
xx xxxxxxxx xxxx în s. XXXXXXXX, jud. XXXXXXXX, locuitor
al mun. XXXXXXXX, com. XXXXXXXX, str. XXXXX XXXXXX xx,
cetățean al Republicii Moldova, fără antecedente
penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 12.07.2016 – 21.12.2016,
instanța de apel: 08.02.2017 – 29.03.2017,
instanța de recurs: 08.06.2017 – 12.09.2017.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 21 decembrie 2016, procesul penal în privința lui Teodor Constantin a fost încetat, pe motiv că fapta comisă nu constituie infracțiune.

Teodor Constantin a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

2. Instanța a constatat că la „15.01.2015”, aproximativ orele 20.50, inculpatul Teodor Constantin, acționând cu intenție directă și urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a mărfurilor, dându-și seama de caracterul

prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, la linia de control „intrare pasageri” a postului vamal Leușeni – Albița (auto), în cadrul controlului vamal al automobilului „Dacia Logan”, număr de înmatriculare X XX XXX, condus de el, intenționat nu a declarat în declarația vamală și nu a prezentat controlului vamal piese de schimb pentru autoturisme și anume: garnitură cauciuc – 6 bucăți, inele cauciuc – 15 bucăți, inele metalice – 2 bucăți, rulmenți bile sferice – 14 bucăți, bilă sferică – 1 bucată, șaibe – 2 bucăți, ac metalic – 1 bucată, colier metalic – 1 bucată, distanțier – 1 bucată.

Conform raportului de evaluare nr. 28/29-987 din 13.06.2016, emis de Secția venituri și valoare în vamă, valoarea în vamă a mărfurilor menționate constituie 67.097 lei.

Instanța a reținut că, acțiunile inculpatului, conform rechizitoriului, au fost încadrate în baza art. 248 alin. (1) Cod penal, ca contrabanda, adică trecerea peste frontiera vamală a R. Moldova a mărfurilor în proporții mari, eludându-se controlul vamal, prin nedeclarare.

Însă, potrivit raportului de evaluare nr. 28/29 – 987 din 13.06.2016, emis de Secția venituri și valoare în vamă, valoarea mărfurilor nominalizate este de 67.097 lei, ceea ce în virtutea prevederilor art. 1 alin. (3) al Legii nr. 207 din 28.07.2016 (MO 369-379) și art. 126 alin. (1) Cod penal, nu constituie proporții mari.

Astfel, fapta comisă de inculpat la momentul actual nu mai constituie o infracțiune.

Totodată, conform raportului ofițerului de urmărire penală a Serviciului vamal Boțan A., lotul de marfă a fost furnizat de SC „Bergerat Monnoveur” SRL România, către „Luxconsistem” mun. Chișinău, str. Uzinelor 19, și urma a fi transportat cu automobilul „Dacia Logan”, număr de înmatriculare X XX XXX, care a traversat frontiera vamală prin postul vamal Leușeni, la 15.01.2016, fiind condus de Teodor C.

Prin urmare, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 287 alin. (10) Cod contravențional, ca trecerea mărfurilor peste frontiera vamală a R.M., eludându-se controlul vamal, prin nedeclararea în documentele vamale de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o altă infracțiune, cu încetarea procedurii contravenționale în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională, prevăzut de art. 30 alin. (2) Cod contravențional /în vigoare la 15.01.2016/, de 3 luni.

La fel, instanța a statuat că *nu sunt corpuri delictive*.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Hîncești, Grigore Clevadî, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasată în folosul statului contravaloarea corpurilor delictive în valoare de 67.097 lei, din contul inculpatului.

Apelantul a invocat că prin neconfiscarea specială în folosul statului a bunurilor care au făcut obiectul infracțiunii de contrabandă nu a fost atins scopul pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

În așa mod, instanța de fond a admis o gravă abatere de la prevederile art. 397 pct. 2) Cod de procedură penală.

Transportul internațional de mărfuri este reglementat de actele normative internaționale, inclusiv Convenția relativă la contractul internațional de transport al mărfurilor pe șosele din 19.06.1956 (ratificată de R. Moldova) normative internaționale, inclusiv Convenția relativă la contractul internațional de transport al mărfurilor pe șosele din 19.06.1956 (ratificată de R. Moldova). Art. 11 alin. (3) al Convenției stabilește limpede că transportatorul este răspunzător ca și un comisionar de consecințele pierderii sau utilizării inexacte a documentelor menționate în scrisoarea de trăsură și care o însoțesc sau care i s-au predat.

Astfel, de vreme ce transportatorul Teodor C. era responsabil de integritatea mărfii și utilizarea exactă a obiectelor ce i s-au transmis și a utilizat marfa la săvârșirea infracțiunii de contrabandă, corpurile delictive, și anume bunurile trecute ilegal peste frontiera vamală a R. Moldova, urmau a fi confiscate și trecute în proprietatea statului.

Abia ulterior terțele persoane căroră, în urma confiscării speciale, le-au fost lezate drepturi patrimoniale și nepatrimoniale, pot iniția acțiuni de redobândire a drepturilor lezate în procedura civilă. În cazul recunoașterii acestui drept, lucrurile confiscate se întorc în natură sau echivalent bănesc.

Totodată, conform art. 106 alin. (1) Cod penal, în cazul în care bunurile utilizate la săvârșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni nu mai există, sau nu se găsesc se confiscă contravaloarea acestora.

La fel, conform alin. (4) al aceleiași norme, confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală.

Având în vedere că inculpatul era responsabil de transportarea mărfurilor și acestea au format obiectul infracțiunii, iar în prezent locul aflării bunurilor nu este cunoscut, instanța de judecată urma să încaseze în folosul statului contravaloarea acestora.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2017, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Din contul inculpatului s-a încasat contravaloarea corpurilor delictive în sumă de 67.097 lei, în beneficiul statului.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

Instanța de apel a reținut că, fiind constatată cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea contravenției prevăzute de art. 287 alin. (10) Cod contravențional, instanța de fond s-a expus asupra termenului prescripției tragerii la răspundere contravențională, or, fapta contravențională a fost comisă la 15 ianuarie 2015, iar hotărârea instanței de judecată a fost pronunțată la 21 decembrie 2016, adică la expirarea termenului de 3 luni, prevăzut de norma art. 30 alin. (2) Cod contravențional.

Totodată, conform raportului de evaluare nr. 28/29-987 din 13 iunie 2016, emis de către Secția venituri și valoare în vamă, valoarea în vamă a respectivelor mărfuri constituie 67.097 lei.

Astfel, este nejustificată opinia instanței de fond că pe cauză nu sunt corpuri delictive, or, potrivit art. 158 alin. (1) Cod de procedură penală „corpuri delictive sunt recunoscute obiectele în cazul în care există temeuri de a presupune că ele au

servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, precum și bani sau alte valori ori obiecte și documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale”.

În conformitate cu art. 431 alin. (4) Cod contravențional, la judecarea cauzei contravenționale, instanța hotărăște asupra corpurilor delictelor potrivit art. 106 Cod penal și ale art. 162 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător în procesul contravențional.

Conform art. 162 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, în cazul soluționării cauzei în fond, se hotărăște chestiunea cu privire la corpurile delictelor. În acest caz, uneltele care au servit la săvârșirea infracțiunii vor fi confiscate și predate instituțiilor respective sau nimicite.

Prin urmare, instanța de fond neîntemeiat nu a dispus aplicarea confiscării speciale.

În conformitate cu prevederile capitolului VII al cărții a doua, instanța de judecată, adoptând soluția asupra cauzei contravenționale, urma să se pronunțe și asupra corpurilor delictelor, conducându-se de prevederile art. 462 alin. (6) lit. a) Cod contravențional.

Astfel, este necesar de a dispune încasarea din contul inculpatului a contravalorii bunurilor nedecarate în cadrul controlului vamal al automobilului „Dacia Logan”, n/î CQS384, condus de el, bunuri care au fost evaluate la suma totală de 67.097 lei, conform raportului de evaluare nr. 28/29-987 din 13 iunie 2016, anume din considerentul că potrivit raportului ofițerului de urmărire penală a Serviciului vamal A. Boțan, lotul de marfă a fost furnizat de SC „Bergerat Monnoveau” SRL România, către „Luxconsistem” SRL, cu sediul în mun. Chișinău str. Uzinelor 19 și acest lot de marfă urma a fi transportat cu automobilul „Dacia Logan”, n/î CQS 384, care a traversat frontiera vamală prin postul vamal Leușeni la 15 ianuarie 2016, fiind condus de inculpat.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că potrivit art. 30 alin. (2) Cod Contravențional, termenul de prescripție este de 12 luni, astfel, pentru contravenția constatată, ca săvârșită la 15.01.2015, la data soluționării cazului nu mai putea fi aplicată o sancțiune contravențională. Aceasta se referă la toate felurile de pedeapsă, sau restricții, posibile pentru contravenția constatată, iar în situația în care instanța de judecată l-a eliberat de răspunderea contravențională, aceasta se referă și la neaplicarea prevederilor art. 106 Cod penal.

La fel, la data comiterii contravenției era în vigoare altă redacție a art. 106 Cod penal, care prevedea că sunt supuse confiscării speciale bunurile folosite sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni, dacă sunt ale infractorului.

La caz, obiectele recunoscute ca corpuri delictelor nu au fost proprietatea lui și el nici nu a beneficiat de aceste bunuri.

Prin obligarea de a recupera contravaloarea bunurilor în sumă de 67.097 lei, este lipsit de dreptul de proprietate, or fiind pensionar, nu are de unde achita suma

pretinsă, mai ales că prejudiciul în cazul dat ar fi doar plățile vamale, care urmau a fi achitate, ceea ce constituie 25-30 % din valoarea mărfurilor.

Pct. 23 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 24.12.2010 „Privind practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale” stipulează că instanța la aplicarea concomitentă a pedepsei penale și a confiscării obiectelor contrabandei, transmiterii bunurilor, forțat și gratuit, a obiectelor, uneltelor menționate ale contrabandei în proprietatea statului, se va ține cont dacă aceasta este proporțională cu circumstanțele cauzei, cerințele generale ale societății, coroborate cu cerințele de a proteja drepturile de proprietate.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 19.06.2006 privind sentința judecătorească, pct. 3*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, în descriptivul deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*) lipsește cu desăvârșire argumentarea în fapt și în drept a soluției privind încasarea de la inculpat a contravalorii corpurilor delictive.

În special, instanța nu a indicat și motivat pe care prevederi ale art. 106 alin. (1), (2) lit. b) și (3) Cod penal și-a fondat decizia, în situația în care aceste prescripții au fost modificate prin Legea nr. 60 din 07.04.2016, publicată în MO

nr.123-127/246 din 06.05.2016, fiind exclusă și sintagma „*dacă sunt ale infractorului*”, iar art. 10 alin. (2) Cod penal prescrie, că Legea penală care înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Teodor Constantin Xxxxxxx, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2017 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 03 octombrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun